

ỦY BAN NHÂN DÂN QUẬN BẮC TỪ LIÊM
TRƯỜNG MẦM NON PHÚ MINH

SÁNG KIẾN KINH NGHIỆM

**MỘT SỐ BIỆN PHÁP GIÁO DỤC KỸ NĂNG SỐNG
CHO TRẺ 4-5 TUỔI**

Lĩnh vực/Môn : Giáo dục mẫu giáo
Cấp học : Mầm non
Tên tác giả : Phạm Thị Hảo
Đơn vị công tác : Trường mầm non Phú Minh
- Quận Bắc Từ Liêm – Hà Nội
Chức vụ công tác : Giáo viên

NĂM HỌC 2022 - 2023

MỤC LỤC

PHẦN I. ĐẶT VẤN ĐỀ:	1
1. Lý do chọn đề tài:	1
1. Tên sáng kiến, tên các giải pháp	2
- Giải pháp 1: <i>Nâng cao nhận thức tự học, tự bồi dưỡng về việc dạy trẻ kỹ năng sống</i>	2
- Giải pháp 2: <i>Xác định, xây dựng nội dung, kỹ năng sống cơ bản cần dạy trẻ lứa tuổi mẫu giáo 4-5 tuổi.</i>	2
- Giải pháp 3: <i>Dạy trẻ các kỹ năng sống vào các hoạt động hàng ngày.</i>	2
- Biện pháp 5: <i>Kết hợp với giáo viên và phụ huynh giáo dục kỹ năng sống cho trẻ</i>	2
2. Cách làm cũ, phân tích nhược điểm, số liệu khảo sát trước khi thực hiện các giải pháp	2
2.1. Cách làm cũ, nhược điểm của cách làm cũ	2
2.2. Khảo sát thực tế trước khi ứng dụng thực hiện các giải pháp	3
2.2.1. Đặc điểm tình hình	3
3. Những giải pháp mới và cách thực hiện giải pháp	5
3.1. Biện pháp 1. Nâng cao nhận thức tự học, tự bồi dưỡng về việc dạy trẻ kỹ năng sống	5
3.2. Biện pháp 2: Xác định, xây dựng nội dung, kỹ năng sống cơ bản cần dạy trẻ lứa tuổi mẫu giáo 4-5 tuổi.	6
3.3. Biện pháp 3: Dạy trẻ các kỹ năng sống vào các hoạt động hàng ngày.	8
3.5. Biện pháp 4: Tạo môi trường giáo dục kỹ năng sống	11
3.5. Biện pháp 5: Kết hợp với giáo viên và phụ huynh giáo dục kỹ năng sống cho trẻ	11
C. KẾT LUẬN, KHUYẾN NGHỊ:	13
1. Kết luận	13
2. Khuyến nghị:	14
IV. TÀI LIỆU THAM KHẢO	15
V. Ảnh minh chứng	16

PHẦN I. ĐẶT VẤN ĐỀ:

1. Lý do chọn đề tài:

Trẻ em là nguồn hạnh phúc, niềm tự hào lớn của mỗi gia đình, là chủ nhân tương lai của đất nước, là nền tảng vững chắc cho xã hội Việt Nam “ Trẻ em hôm nay, thế giới ngày mai”. Để đạt được điều đó thì việc chăm sóc giáo dục trẻ phải có sự chung tay góp sức của nhà trường, gia đình và xã hội. Nhưng trước sự phát triển mạnh mẽ không ngừng của nền kinh tế hiện nay thì rất nhiều các bậc phụ huynh có rất ít thời gian để quan tâm đến con cái, chính vì vậy trẻ hay thu mình và rất ít khi giao tiếp với thế giới bên ngoài. Điều này làm ảnh hưởng mạnh mẽ đến sự phát triển nhận thức, tình cảm và sự phát triển toàn diện của trẻ, đặc biệt là hầu hết trẻ không có vốn kỹ năng sống.

Vì vậy việc giáo dục kỹ năng sống cho trẻ là điều rất cần thiết để giúp trẻ khám phá thế giới tâm hồn mình một cách có định hướng, khiến trẻ biết quý trọng bản thân, nuôi dưỡng những giá trị sống nền tảng và hình thành những kỹ năng sống tích cực trong trẻ, giúp trẻ cân bằng cuộc sống trên bốn lĩnh vực : Thể trạng, tâm hồn, trí tuệ, tinh thần, từ đó xây dựng cho trẻ những kỹ năng sống hòa nhập với thế giới xung quanh. Ở mỗi lứa tuổi thì trẻ cần có những sự tác động khác nhau đến kỹ năng sống của trẻ. Chăm sóc và giáo dục trẻ từ lứa tuổi mầm non chính là cơ sở giúp trẻ phát triển toàn diện về cả thể chất lẫn tinh thần, là nền tảng giúp cho quá trình học tập lâu dài của trẻ sau này.

Chính vì vậy, việc đưa Giáo dục kỹ năng sống cho trẻ vào các hoạt động giáo dục trong trường mầm non cũng là một nội dung không những cần mà còn rất quan trọng đối với trẻ lứa tuổi mầm non.

Qua đó trẻ có điều kiện để cọ sát, các ý kiến khác nhau, trao đổi kinh nghiệm, thực hành và áp dụng. Trẻ phải được thảo luận theo nhóm, theo cặp, phải được động não, đóng vai, tranh luận và phân tích tình huống, trẻ phải biết thích nghi, thể hiện cảm xúc, có khả năng hòa nhập, tự giải quyết vấn đề một cách tự lập. Đó chính là tiền đề gieo mầm hạt giống nhằm hình thành kỹ năng sống cho trẻ.

Trong thực tế tại trường các trường mầm non nói chung, trường tôi nói riêng thì việc giáo dục kỹ năng sống cho trẻ chưa được chú trọng tới kỹ năng tự phục vụ như kê bàn, lau miệng, tự mặc quần áo.... còn một số kỹ năng, ứng xử, giao tiếp, kỹ năng hợp tác, kỹ năng thích nghi, kỹ năng chia sẻ....chưa được khắc sâu, nên trẻ lớp tôi hoàn toàn chưa có những kỹ năng cơ bản ấy. Là một giáo viên trực tiếp đứng lớp tôi luôn trăn trở suy nghĩ làm thế nào để có một phương pháp truyền đạt đến trẻ những kỹ năng sống tốt nhất? và dạy dưới hình thức nào?

Một số giải pháp giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 4-5 tuổi”.

Qua một thời gian tìm tòi nghiên cứu, nhận thức được sâu sắc, ý nghĩa vai trò quan trọng của các kỹ năng sống đối với sự phát triển của trẻ. Tuy nhiên việc giáo dục kỹ năng sống chưa trở thành một môn học với một giáo trình chuẩn, được áp dụng trong nhà trường. Với trái tim người mẹ thứ hai trong năm học 2022- 2023 đã thôi thúc tôi lựa chọn thực hiện đề tài “ Một số biện pháp giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 4-5 tuổi ”.

2. Mục đích nghiên cứu

Nghiên cứu thực trạng kỹ năng sống của trẻ 4-5 tuổi trong trường mầm non, trên cơ sở đó đề xuất một số biện pháp nâng cao hiệu quả giáo dục KNS cho trẻ mầm non, “giúp trẻ chuyển tải những gì mình biết(nhận thức), những gì mình cảm nhận(thái độ), và những gì mình quan tâm(giá trị) thành những khả năng thực thụ giúp trẻ biết phải làm gì và làm như thế nào (hành vi) trong những tình huống khác nhau của cuộc sống hàng ngày. Giúp cho giáo viên trong trường có những biện pháp hữu hiệu để giáo dục kỹ năng sống cho trẻ.

3. Đối tượng nghiên cứu.

Những biện pháp giáo dục kỹ năng sống cho trẻ mẫu giáo 4-5 tuổi lớp mẫu giáo nhỡ B3.

4. Phạm vi nghiên cứu.

Đề tài được thực hiện tại lớp B3 mẫu giáo nhỡ trong trường
Bắt đầu nghiên cứu từ tháng 9/ 2022 đến tháng 3/ 2023

PHẦN II: GIẢI QUYẾT VẤN ĐỀ

1. Tên sáng kiến, tên các giải pháp

Với sáng kiến kinh nghiệm: “ Một số biện pháp giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 4-5 tuổi ”. Tôi đưa ra các giải pháp sau:

- Giải pháp 1: *Nâng cao nhận thức tự học, tự bồi dưỡng về việc dạy trẻ kỹ năng sống*
- Giải pháp 2: *Xác định, xây dựng nội dung, kỹ năng sống cơ bản cần dạy trẻ lứa tuổi mẫu giáo 4-5 tuổi.*
- Giải pháp 3: *Dạy trẻ các kỹ năng sống vào các hoạt động hàng ngày.*
- Giải pháp 4: *Tạo môi trường giáo dục kỹ năng sống*
- Biện pháp 5: *Kết hợp với giáo viên và phụ huynh giáo dục kỹ năng sống cho trẻ*

2. Cách làm cũ, phân tích nhược điểm, số liệu khảo sát trước khi thực hiện các giải pháp

2.1. Cách làm cũ, nhược điểm của cách làm cũ

*** Cách làm cũ**

Trong các năm học trước, tôi có áp dụng một số giải pháp như sau:

- Giáo dục kỹ năng sống cho trẻ thông qua hoạt động học

Một số giải pháp giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 4-5 tuổi”.

- Tham gia các buổi tập huấn chuyên đề về dạy kỹ năng sống cho trẻ
- Trao đổi với phụ huynh để rèn kỹ năng sống cho trẻ tại nhà.

*** *Nhược điểm của cách làm cũ***

Với giải pháp cũ, việc giáo dục kỹ năng sống cho trẻ thông qua hoạt động học tôi mới giáo dục trẻ qua lý thuyết, trẻ không được thực hành nhiều nên kỹ năng sống của trẻ còn hạn chế

Bản thân có tham gia đầy đủ các buổi tập huấn nhưng chưa đi sâu, đi sát vào sự hướng dẫn của các chuyên gia, chưa chịu khó tìm tòi tài liệu hướng dẫn.

Về phụ huynh: Phần lớn phụ huynh chưa coi trọng việc giáo dục trẻ mầm non, đặc biệt là việc coi trọng môi trường giáo dục. Vì vậy việc kết hợp với phụ huynh giáo dục kỹ năng sống cho trẻ tại nhà chưa đạt hiệu quả cao

2.2. Khảo sát thực tế trước khi ứng dụng thực hiện các giải pháp

2.2.1. Đặc điểm tình hình

Đối với giáo viên mầm non thường tập trung lo lắng cho những trẻ có những vấn đề về hành vi và khả năng tập trung trong những năm tháng đầu tiên trẻ đến trường. Đơn giản là vì những trẻ này thường không có khả năng chờ đến lượt, không biết chú ý lắng nghe và làm việc theo nhóm, điều này làm cho trẻ không thể tập trung lĩnh hội những điều cô giáo dạy. Vì vậy, giáo viên phải tốn rất nhiều thời gian vào đầu năm học để giúp trẻ có được những kỹ năng sống cơ bản ở trường mầm non.

Trong năm học 2022-2023 tôi được Ban giám hiệu nhà trường phân công phụ trách lớp Mẫu giáo nhỡ (trẻ 4-5 tuổi.). Đây là lứa tuổi trẻ bắt đầu nhận thức, phân biệt được những hành vi đúng sai, biết được những gì mình nên hay không nên, thậm chí bước đầu trẻ còn biết tự giải quyết được một số tình huống do cô tạo ra trong các hoạt động. Vì thế, tôi chọn đề tài “Một số biện pháp giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 4-5 tuổi” để trao đổi cùng các bạn. Khi nghiên cứu đề tài “Một số biện pháp giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 4-5 tuổi”, bản thân tôi đã gặp một số thuận lợi và khó khăn như sau:

2.2.2. Thuận lợi:

Ngay từ đầu năm học, phòng giáo dục đã tổ chức rất nhiều các buổi tập huấn các chuyên đề ứng dụng các phương pháp giáo dục tích cực lồng ghép kỹ năng sống cho trẻ vào trong các hoạt động học.

- Trường rất khang trang, rộng rãi, là môi trường lý tưởng cho mọi hoạt động của cô và trẻ.
- Ban giám hiệu vững về chuyên môn, luôn sát sao chỉ đạo giáo viên thực hiện tốt chuyên môn.
- Là giáo viên có nhiều năm kinh nghiệm giảng dạy, nắm vững chuyên môn, luôn nhiệt tình, yêu nghề mến trẻ, tâm huyết với nghề ham học hỏi nâng cao chuyên

Một số giải pháp giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 4-5 tuổi”.

môn nghiệp vụ, qua đó nắm được tâm sinh lý của trẻ và những thói quen của trẻ hàng ngày.

- Đa số trẻ đều học qua lớp mẫu giáo bé nên trẻ lớp tôi tương đối ngoan, có nề nếp trong các hoạt động.
- Phụ huynh luôn quan tâm, ủng hộ nhiệt tình mọi hoạt động của lớp.

2.2.3. Khó khăn:

2.1. Về phía giáo viên.

Giáo viên còn phụ thuộc nhiều vào tài liệu chỉ chú trọng dạy các môn học mà chưa chú ý đến việc giáo dục kỹ năng sống cho trẻ hàng ngày. Còn ngại trong việc tổ chức các hoạt động tập thể, trò chơi nhằm hình thành rèn luyện kỹ năng sống cho trẻ.

2.2. Về phía phụ huynh.

- Một số gia đình còn nuông chiều con thái quá, luôn sẵn sàng phục vụ trẻ nên con có thái độ ngang bướng, ỷ lại, hay làm nũng bố mẹ.
- Một số phụ huynh cho rằng cứ lo cho con đầy đủ, chiều chuộng theo ý thích của con, còn việc dạy dỗ thì phó mặc cho giáo viên.
- Mặc dù rất quan tâm đến con nhưng đa số phụ huynh là công chức nhà nước nên ít có thời gian dành cho con, phần lớn đều nhờ cậy ông bà và người giúp việc, vì vậy việc thống nhất quan điểm, biện pháp chăm sóc giáo dục trẻ giữa giáo viên và phụ huynh còn gặp nhiều khó khăn.

2.3. Về phía trẻ.

- Nhiều trẻ mới đi lớp chưa có nề nếp.
- Trẻ bị ảnh hưởng bởi cuộc sống phát triển hiện đại như: Internet, tivi, các trò chơi điện tử sau thời gian dài nghỉ học do dịch bệnh covid.
- Trẻ được sống trong môi trường quá bao bọc khiến trẻ quen dựa dẫm, không có tính tự lập, ích kỷ, lãnh cảm với môi trường xung quanh

***Thực trạng kỹ năng sống của trẻ**

Qua điều tra thực tế về vốn kỹ năng sống của trẻ tôi nhận thấy kết quả khảo sát trước khi thực hiện như sau:

Một số giải pháp giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 4-5 tuổi”.

Nội dung	Tổng số cháu	Tốt		Khá		Trung bình		Yếu	
		SL	%	SL	%	SL	%	SL	%
Trẻ mạnh dạn trong giao tiếp, tự tin thể hiện mình	37	14	37,8	10	27,02	8	21,6	5	13,5
Trẻ biết nhường nhịn, chia sẻ, hợp tác giúp đỡ bạn		13	35,13	11	22,27	10	27,02	3	8,1
Trẻ biết cất dọn, sắp xếp đồ dùng đồ chơi đúng nơi quy định		16	43,24	12	32,4	7	18,9	2	5,4
Trẻ biết giữ gìn vệ sinh cá nhân, vệ sinh môi trường		15	40,5	12	32,4	6	16,2	4	10,8

(Bảng khảo sát đầu năm – Tháng 9)

Từ những số liệu trên cho thấy kỹ năng sống và việc thực hiện các kỹ năng sống của trẻ là rất thấp. Vì vậy tôi đã mạnh dạn tìm cách trang bị, các kiến thức về kỹ năng sống và bền bỉ tận tâm rèn luyện những kỹ năng sống cơ bản nhất cho trẻ lớp tôi thông qua đề tài “Một số giải pháp giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 4-5 tuổi”.

3. Những giải pháp mới và cách thực hiện giải pháp

3.1. Biện pháp 1. Nâng cao nhận thức tự học, tự bồi dưỡng về việc dạy trẻ kỹ năng sống

Là một giáo viên được nhà trường phân công giảng dạy lớp 4-5 tuổi nhằm thực hiện tốt nhiệm vụ được giao, tôi không ngừng tự học tự bồi dưỡng bản thân để nâng cao trình độ chuyên môn nghiệp vụ và kỹ năng thực hiện nhiệm vụ của mình. Đặc biệt tôi đi sâu vào nghiên cứu những kỹ năng sống cơ bản dạy trẻ 4-5 tuổi ở trường mầm non, nghiên cứu đặc điểm tâm sinh lý lứa tuổi 4-5 tuổi bằng nhiều hình thức như tự học qua sách báo, chuyên san, tạp chí, học hỏi bạn bè đồng nghiệp, khai thác qua mạng... Thực tế cho thấy, việc xác định các kỹ năng cơ bản phù hợp với lứa tuổi sẽ giúp giáo viên lựa chọn đúng nội dung trọng tâm để dạy trẻ. Để có thể thực hiện tốt các mục tiêu giáo dục đã đề ra thì trước tiên mỗi giáo viên phải trang bị cho mình hệ thống kiến thức phong phú chính xác, và trải nghiệm các kỹ năng giáo dục thực tế.

Một số giải pháp giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 4-5 tuổi”.

Trẻ mẫu giáo 4-5 tuổi có đặc thù tâm lý tính cách riêng nên để thấu hiểu và tiếp cận với trẻ tôi đã dành nhiều thời gian đọc các tài liệu về tâm lý học trẻ em, đặc biệt là tâm lý lứa tuổi của nhà xuất bản đại học sư phạm, và tìm hiểu nhiều nguồn tư liệu trên các kênh giáo dục khác, trên mạng internet.

Thông qua việc tự học tự bồi dưỡng tôi hiểu rằng:

Để dạy trẻ được những kỹ năng sống thì việc đầu tiên cô giáo phải là tấm gương để trẻ soi vào, để trẻ học làm người. Chính vì vậy, không phương pháp nào hiệu quả bằng phương pháp “*Dùng nhân cách để giáo dục nhân cách*”. Những người dạy nội dung giá trị và kỹ năng sống càng cần là tấm gương mẫu mực về hành vi, lời ăn, tiếng nói, cách ứng xử, cách giải quyết vấn đề... Đây là những yêu cầu rất cao và đòi hỏi các cô giáo cũng luôn phải tự rèn luyện mình để công tác giáo dục trẻ hiệu quả hơn.

Để dạy trẻ các kỹ năng thì cô giáo phải luôn luôn lắng nghe và thấu hiểu trẻ, cô cần: Tạo cơ hội cho trẻ chia sẻ đồ chơi hay món ăn mà trẻ ưa thích với bạn bè.

Lắng nghe trẻ, giúp chúng bày tỏ thái độ.

Dạy trẻ cách giải quyết vấn đề.

Tôn trọng đồ đạc của trẻ.

Dạy trẻ ở mọi lúc mọi nơi, tận dụng mọi tình huống và hoạt động có thể tích hợp.

3.2. Biện pháp 2: Xác định, xây dựng nội dung, kỹ năng sống cơ bản cần dạy trẻ lứa tuổi mẫu giáo 4-5 tuổi.

3.2.1. Xác định nội dung, kỹ năng sống cơ bản;

Để xác định được những nội dung giáo dục kỹ năng sống cơ bản, trước hết chúng ta cần phải hiểu được kỹ năng sống là gì? mục đích của việc dạy kỹ năng sống cho trẻ mầm non?

Kỹ năng sống là những kỹ năng cần có cho hành vi lành mạnh, cho phép bạn đối mặt với những thách thức của cuộc sống hàng ngày.

Mục đích của việc dạy kỹ năng sống cho trẻ mầm non nhằm giúp trẻ có kinh nghiệm trong cuộc sống, biết được những điều nên làm và không nên làm.

Từ đây, chúng ta xác định được những nội dung giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 4-5 tuổi bao gồm:

Sự hợp tác, tự kiểm tra, tính tự tin, tự lập, tò mò, khả năng thấu hiểu và giao tiếp. Học cách có được những mối liên kết mật thiết với các bạn khác trong lớp, biết chia sẻ, chăm sóc, lắng nghe trình bày và diễn đạt được ý của mình trong nhóm bạn.

Giúp trẻ luôn cảm thấy tự tin khi tiếp nhận các thử thách mới.

Một số giải pháp giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 4-5 tuổi”.

Biết giới thiệu về bản thân và gia đình mình trước đám đông, biết mình đang học lớp nào? Cô nào? Thích cái gì? Địa chỉ nhà mình ở đâu?

Nhận biết được các ưu điểm cũng như khuyết điểm của bản thân mình

Biết cách ứng xử với mọi người xung quanh. Học cách lắng nghe mọi người và đối đáp.

Nhận biết được hoàn cảnh không an toàn, cách giữ an toàn cho mình nơi công cộng (sân trường, công viên, siêu thị....)

Kỹ năng giao tiếp tự tin :

Một trong những kỹ năng đầu tiên mà giáo viên cần chú tâm là phát triển sự tự tin, lòng tự trọng của trẻ. Nghĩa là giúp trẻ cảm nhận được mình là ai, cả về cá nhân cũng như trong mối quan hệ với những người khác. Kỹ năng sống này giúp trẻ luôn cảm thấy tự tin trong mọi tình huống ở mọi nơi.

Kỹ năng hợp tác: Bằng các trò chơi, câu chuyện, bài hát, hoạt động trải nghiệm giáo viên giúp trẻ học cách cùng làm việc với bạn, đây là một công việc không nhỏ đối với trẻ lứa tuổi này. Khả năng hợp tác sẽ giúp trẻ biết cảm thông và cùng làm việc với các bạn.

Kỹ năng thích tò mò, ham học hỏi, khả năng thấu hiểu:

Đây là một trong những kỹ năng quan trọng nhất cần có ở trẻ vào giai đoạn này là sự khát khao được học. Giáo viên cần sử dụng nhiều tư liệu và ý tưởng khác nhau để khơi gợi tính tò mò tự nhiên của trẻ. Nhiều nghiên cứu cho thấy rằng, các câu chuyện hoặc các hoạt động và tư liệu mang tính chất khác lạ thường khơi gợi trí não nhiều hơn là những thứ có thể đoán trước được.

Kỹ năng giao tiếp: Giáo viên cần dạy trẻ biết thể hiện bản thân và diễn đạt ý tưởng của mình cho người khác hiểu, trẻ cần cảm nhận được vị trí, kiến thức của mình trong thế giới xung quanh nó. Đây là một kỹ năng cơ bản và khá quan trọng đối với trẻ. Nó có vị trí chính yếu khi so với tất cả các kỹ năng khác như đọc, viết, làm toán và nghiên cứu khoa học. Nếu trẻ cảm thấy thoải mái khi nói về một ý tưởng hay chính kiến nào đó, trẻ sẽ trở nên dễ dàng học và sẽ sẵn sàng tiếp nhận những suy nghĩ mới. Đây chính là yếu tố cần thiết để giúp trẻ sẵn sàng học mọi thứ.

Ngoài ra, ở trường mầm non giáo viên cần dạy trẻ nghi thức văn hóa trong ăn uống qua đó dạy trẻ kỹ năng lao động tự phục vụ, rèn tính tự lập như: Biết tự rửa tay sạch sẽ trước khi ăn, chỉ ăn uống tại bàn ăn, biết cách sử dụng những đồ dùng, vật dụng trong ăn uống một cách đúng đắn, ăn uống gọn gàng, không rơi vãi, nhai nhỏ nhẹ không gây tiếng ồn, ngậm miệng khi nhai thức ăn, biết mời trước khi ăn, cảm ơn sau khi ăn, biết tự dọn, cất đúng chỗ bát, chén, thìa ... hoặc biết giúp

Một số giải pháp giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 4-5 tuổi”.

người lớn dọn dẹp, ngồi ngay ngắn, ăn hết suất. không làm ảnh hưởng đến người xung quanh.

3.2.2 Xây dựng nội dung các tiêu chí giáo dục kỹ năng sống cho trẻ

Việc xác định được các kỹ năng cơ bản phù hợp với lứa tuổi sẽ giúp tôi lựa chọn đúng những nội dung trọng tâm để dạy trẻ. Qua đó tôi đã xây dựng nội dung tiêu chí giáo dục kỹ năng sống cho trẻ vào các hoạt động cụ thể :

Thứ tự	Nội dung kỹ năng sống
1	- Kỹ năng giao tiếp:
2	- Kỹ năng thích nghi
3	- Kỹ năng tự phục vụ và biết giúp đỡ người thân
4	- Kỹ năng nhận thức.
5	- Kỹ năng vận động.
6	- Kỹ năng tự giải quyết vấn đề
7	- Kỹ năng hợp tác, hoạt động cùng nhóm.
8	- Kỹ năng tự kiểm soát cảm xúc và tạo niềm vui
9	- Kỹ năng và tự bảo vệ
10	- Kỹ năng giữ gìn đồ dùng trong sinh hoạt hàng ngày
11	- Kỹ năng chăm sóc, bảo vệ động vật nuôi, cây trồng
12	- Kỹ năng giữ gìn về sinh môi trường

3.3. Biện pháp 3: Dạy trẻ các kỹ năng sống vào các hoạt động hàng ngày.

3.3.1: Giáo dục kỹ năng sống thông qua hoạt động học:

* Mục đích:

Trẻ ở lứa tuổi này, học mà chơi, chơi mà học. Trẻ dễ nhớ nhưng cũng rất nhanh quên nên việc lồng nội dung giáo dục kỹ năng sống vào hoạt động học có nhiều ưu thế nhằm hình thành cho trẻ những thói quen, hành vi có văn hoá.

Giáo viên cần tích cực đổi mới phương pháp giảng dạy nhằm khuyến khích sự chuyên cần, tích cực của trẻ, giáo viên cần phải biết khai thác phát huy năng khiếu, tiềm năng sáng tạo ở mỗi trẻ. Vì mỗi đứa trẻ là một nhân vật đặc biệt, phải giáo dục trẻ như thế nào để trẻ cảm thấy thoải mái trong mọi tình huống của cuộc sống.

Giáo viên cần thường xuyên tổ chức các hoạt động giáo dục chăm sóc giáo dục trẻ một cách thích hợp tuân theo một số quan điểm: Giúp trẻ phát triển đồng đều các lĩnh vực: thể chất, ngôn ngữ, nhận thức, tình cảm xã hội và thẩm mỹ. Phát huy

Một số giải pháp giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 4-5 tuổi”.

tính tích cực của trẻ, giúp trẻ hứng thú, chủ động khám phá tìm tòi, biết vận dụng vốn kiến thức, kỹ năng vào việc giải quyết các tình huống khác nhau.

* Cách thực hiện:

Thông qua hoạt động học, trẻ có cơ hội chia sẻ với các bạn thông qua hoạt động nhóm. Mặt khác, trẻ cũng tự tin, mạnh dạn khi thể hiện khả năng của mình cũng như giới thiệu về bản thân, gia đình mìnhtrước cô giáo và các bạn trong lớp.

Hoạt động khám phá: Gia đình của bé.

Trước khi thực hiện tiết học này, tôi đã nhờ phụ huynh ủng hộ những bức ảnh chụp cả gia đình mình. Khi vào tiết học, tôi cho cả lớp xem tất cả những bức ảnh đó -> trẻ rất hào hứng, phấn khởi khi những bức ảnh của nhà mình được cô giáo đưa ra trưng bày. Sau đó tôi cho trẻ kể về gia đình mình bằng những bức hình đó. Tôi nhận thấy những trẻ lên kể rất vui vẻ, rất tự hào khi kể cho cô giáo và các bạn nghe về những thành viên trong gia đình mình, và kỷ niệm gắn với bức ảnh đó

Ngoài ra giao lưu tình cảm, tiếp xúc gần gũi với trẻ là cách tạo ra sự tin tưởng, gắn bó giữa trẻ với người xung quanh. Tăng cường sự phát triển các giác quan, góp phần tích cực phát triển các kỹ năng xã hội, trong đó có kỹ năng sống tự tin. Tôi luôn tạo nhiều thời gian nhất có thể để giao lưu với trẻ bằng lời nói, cử chỉ thể hiện cảm xúc, ánh mắt, nét mặt đặc biệt là ánh mắt sẽ khiến trẻ cảm nhận được thái độ, tình cảm của người cùng giao tiếp. Và những cuộc trò chuyện này mang ý nghĩa nhiều mặt: phát triển ngôn ngữ, tư duy, các chức năng tâm lý, tình cảm, kỹ năng giao tiếp ứng xử.

Thông qua giờ hoạt động chiều, trẻ được làm quen và nhận biết những hình ảnh cảnh báo, những biển báo nguy hiểm để từ đó trẻ biết cách phòng tránh, cách giữ an toàn cho bản thân mình.

3.3.2: Giáo dục kỹ năng sống trong hoạt động vui chơi, hoạt động góc.

* Mục đích: Thông qua hoạt động vui chơi trẻ được trải nghiệm nhiều vai chơi khác nhau trong cuộc sống từ đó biết cách ứng xử với mọi người xung quanh.

* Cách thực hiện:

Qua các góc chơi khác như: xây dựng, tạo hình, sách truyện.....

Cô giáo luôn là người bạn chơi cùng trẻ để hướng dẫn trẻ giao lưu với nhau trong từng góc, từng nhóm. Cô giáo gợi ý, hướng dẫn trẻ cách chơi, cách xung hô khi chơi. Cô chơi với trẻ như người bạn thật sự của trẻ để cho trẻ học cách ứng xử với nhau khi chơi, biết đối đáp trong quá trình chơi.

Qua góc chơi nấu ăn- gia đình:

Trẻ được làm quen với những đồ dùng, vật dụng khác nhau, (bộ đồ bếp, bộ đồ ăn, bộ đồ uống). Sự sạch sẽ, gọn gàng, một thói quen nề nếp, sự sắp đặt ngăn nắp, ngay ngắn những bộ đồ dùng, vật dụng, thái độ, ăn uống từ tốn, không vội vã,

Một số giải pháp giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 4-5 tuổi”.

không khí cởi mở, thoải mái và đầm ấm, những cuộc trao đổi nhẹ nhàng, dễ chịu... tất cả những yếu tố trên sẽ giúp trẻ có thói quen tốt để hình thành kỹ năng tự phục vụ và ý nghĩa hơn là kỹ năng sống tự lập sau này. Như kỹ năng biết quan tâm và chia sẻ với nhau để tổ chức các sự kiện trong khi chơi.

Thông qua hoạt động vui chơi: Tôi đưa kỹ năng sống hợp tác cho trẻ: Ở độ tuổi này trẻ bắt đầu quan tâm đến bạn trong nhóm. Tình bạn ổn định bắt đầu nảy sinh. Chúng sẵn sàng chia sẻ với bạn và tình bạn trở nên quan trọng với trẻ. Bằng các trò chơi, câu chuyện, bài hát giáo viên giúp trẻ học cách cùng làm việc với bạn, đây là một công việc không nhỏ đối với trẻ lứa tuổi này. Khả năng hợp tác sẽ giúp trẻ biết cảm thông và cùng làm việc với các bạn. Ở kỹ năng này tôi sử dụng trò chơi để dạy trẻ.

* Hiệu quả:

Qua hoạt động vui chơi trẻ mạnh dạn dần, thành thạo dần trong giao tiếp, trong ứng xử đối với mọi người xung quanh. Từ đây trẻ cũng biết nói và trả lời đầy đủ câu từ, biết xưng hô chuẩn mực.

Trò chơi dân gian mang tính tập thể cao. Vì vậy giáo viên cần chú ý giáo dục và rèn luyện cho trẻ biết phối hợp nhịp nhàng, ăn ý với nhau khi tham gia chơi thì mới đạt được kết quả mong đợi

3.3.3 Giáo dục kỹ năng sống cho trẻ ở mọi lúc mọi nơi.

Để giáo dục trẻ ở mọi lúc mọi nơi, luôn làm gương cho trẻ noi theo. Khi trẻ vào lớp tôi nhắc trẻ chào cô, chào bố mẹ, tôi luôn chủ động chào hỏi trao đổi với các bậc phụ huynh giúp cho trẻ nhận thấy sự gần gũi, quan tâm của cô giáo với phụ huynh giúp trẻ mạnh dạn tự tin hơn. Vì đặc điểm của trẻ mầm non là luôn có tính bắt chước nên người lớn, giáo viên phải là tấm gương sáng, yêu thương, tôn trọng, đối xử công bằng với trẻ và đặc biệt phải đảm bảo an toàn cho trẻ.

Giờ hoạt động ngoài trời: Cô luôn nhắc nhở trẻ khi ra sân trường chơi phải đi theo hàng, bạn nọ nối đuôi theo bạn kia, không đẩy bạn để bạn ngã....Nếu trẻ làm gì sai với bạn, với cô thì phải biết xin lỗi cô, xin lỗi bạn. Khi đi chơi gặp các bác, các cô làm việc trong trường phải biết chào hỏi lễ phép. Ai cho gì phải biết nhận bằng hai tay và nói cảm ơn.

Giờ ăn cơm:

Ở trường mầm non giáo viên cần dạy trẻ nghi thức văn hóa trong ăn uống qua đó dạy trẻ kỹ năng lao động tự phục vụ, rèn tính tự lập như: Biết tự rửa tay sạch sẽ trước khi ăn, chỉ ăn uống tại bàn ăn, biết cách sử dụng những đồ dùng, vật dụng trong ăn uống một cách đúng đắn, ăn uống gọn gàng, không rơi vãi, nhai nhỏ nhẹ không gây tiếng ồn, ngậm miệng khi nhai thức ăn, biết mời trước khi ăn, cảm ơn

Một số giải pháp giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 4-5 tuổi”.

sau khi ăn, biết tự dọn, cất đúng chỗ bát, chén, thìa ... hoặc biết giúp cô giáo dọn dẹp, ngồi ngay ngắn, ăn hết suất. không làm ảnh hưởng đến người xung quanh.

Giờ hoạt động chiều:

Tăng cường kể cho trẻ nghe các câu chuyện cổ tích qua đó rèn luyện đạo đức cho trẻ, giúp trẻ hoàn thiện mình, biết đọc sách, dạy trẻ yêu thương bạn bè, yêu thương con người. Tạo hứng thú cho trẻ nhỏ qua các truyện bằng tranh, gợi mở tính tò mò, ham học hỏi, phát triển khả năng thấu hiểu ở trẻ.

3.5. Biện pháp 4: Tạo môi trường giáo dục kỹ năng sống

Để thực hiện tốt nhiệm vụ dạy trẻ kỹ năng sống thì tạo dựng môi trường trong lớp giúp giáo viên thực hiện nhiệm vụ dạy trẻ kỹ năng sống là rất cần thiết. Giáo viên cần xây dựng kế hoạch đánh giá trẻ bằng việc trang bị cho lớp những góc mở, góc lưu sản phẩm của trẻ với hình thức trang trí đẹp mắt, mỗi trẻ có một túi maket riêng có ký hiệu rõ ràng nhằm giúp giáo viên quan sát, ghi chép, lưu sản phẩm hàng ngày từng chi tiết về sự tiến bộ của trẻ, giáo viên có thể ghi chép những kỹ năng trẻ đạt được trong mỗi ngày làm căn cứ để đánh giá trẻ cuối độ tuổi. Cũng tự biện pháp này, giáo viên có điều kiện lưu trữ sản phẩm đánh giá trẻ đồng thời có cơ sở để thay đổi, bổ sung các biện pháp giáo dục từng trẻ giúp trẻ hình thành các kỹ năng sống.

Để tạo cảnh quan sân trường, tôi thường tổ chức hoạt động lao động, chăm sóc vườn cây của lớp: cho trẻ nhặt lá cây, tưới nước....để tạo môi trường xanh - sạch -đẹp.

Đối với giá góc đồ chơi, cuối tuần tôi thường tổ chức cho trẻ thi đua lau dọn, sắp xếp đồ chơi gọn gàng. Nhờ vậy, qua mỗi lần tổ chức hoạt động vui chơi, trẻ chơi xong biết thu dọn đồ chơi gọn gàng, ngăn nắp.

Góc tuyên truyền ở lớp: Tôi sưu tầm các bài tuyên truyền giáo dục kỹ năng sống cho trẻ trên mạng hay trên báo để dán ở góc tuyên truyền dành cho cha mẹ trẻ để Phụ huynh khi đưa đón trẻ đến lớp có thể đọc.

3.5. Biện pháp 5: Kết hợp với giáo viên và phụ huynh giáo dục kỹ năng sống cho trẻ

Trong mỗi lớp học đều tồn tại mối quan hệ giữa: Cô giáo - học sinh - phụ huynh. Xây dựng mối quan hệ gần gũi mật thiết giữa lớp học chính là việc xây dựng mối liên hệ hai chiều hài hòa giữa:

Trong lớp tôi, tôi luôn nỗ lực để tạo dựng tình cảm hai chiều mở rộng, gần gũi, yêu thương gắn bó giữa cô và trẻ. Cô là người bạn cùng trẻ chia sẻ cảm xúc vui buồn, cùng trẻ vui chơi, học tập, lắng nghe và thấu hiểu những suy nghĩ tình cảm của trẻ. Cô khuyến khích trẻ tạo cơ hội và niềm tin để trẻ sẵn sàng bày tỏ, trò

Một số giải pháp giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 4-5 tuổi”.

chuyện bộc lộ khả năng, năng lực cảm xúc của mình. Ở bên trẻ không có một áp lực nào, trẻ mạnh dạn hồn nhiên và sống đúng với những suy nghĩ của mình. Đó là điều kiện không thể thiếu để trẻ phát triển kỹ năng chủ động tích cực sáng tạo, là môi trường để trẻ được bộc lộ và để sống cuộc sống của chính mình.

Đối với phụ huynh để việc giáo dục kỹ năng sống cho trẻ có hiệu quả nhất thì giáo viên cần phải thật sự thắt chặt mối dây liên hệ giữa hai bên.

Ngay từ đầu năm học thông qua các buổi họp phụ huynh tôi đã trân tình cởi mở trao đổi nội dung kế hoạch giáo dục hình thành kỹ năng sống cho trẻ để phụ huynh hiểu và thông nhất biện pháp phối hợp cùng tôi thực hiện. Tôi đã nhấn mạnh để phụ huynh hiểu rằng đây là một quá trình lâu dài và đòi hỏi việc giáo dục rèn luyện phải được thực hiện ở cả nhà trường và gia đình thì mới có hiệu quả cao. Chính vì vậy tôi cũng mạnh dạn đề nghị phụ huynh thường xuyên trao đổi với cô, đọc bảng tin phụ huynh và gần gũi với trẻ để tìm hiểu các nội dung giáo dục kỹ năng sống trên lớp. Đồng thời phối hợp giáo dục rèn luyện cho trẻ ở nhà và phản ánh kết quả qua lại kể cả hai phía đều biết được tình cảm của trẻ.

Trong các dịp lễ tết cha mẹ nên tạo cơ hội khuyến khích trẻ tham gia dọn dẹp trang hoàng nhà cửa, phụ ông bà lau lá để gói bánh chưng, trang trí cây đào, cây quất, đi chợ tết mua sắm cùng mẹ... Ngoài ra, bố mẹ hãy lựa chọn những chương trình trên truyền hình phù hợp và bổ ích với bé để cả nhà cùng xem, khi xem khuyến khích các bé nói lên suy nghĩ cảm xúc của mình về những điều mà bé vừa được xem

Khi dạy trẻ cách ứng xử văn hóa cô cũng nhẹ nhàng trao đổi để phụ huynh rèn trẻ các hành vi văn hóa ở nhà như: gõ cửa trước khi vào, mời trước khi ăn, cảm ơn, xin lỗi đúng lúc...

Tuyên truyền để phụ huynh hiểu rằng mỗi người trong gia đình đều có trách nhiệm trong việc giáo dục hình thành kỹ năng sống cho trẻ và đều phải làm tấm gương để trẻ noi theo.

Những kỹ năng sống tốt đẹp chỉ được hình thành trên nền tảng là tình yêu thương, sự quan tâm, và tin tưởng lẫn nhau của cả phụ huynh, học sinh và cô giáo. Chính vì vậy với sự quyết tâm tôi đã xây dựng cho lớp mình mối quan hệ gắn kết mật thiết giữa cô - trẻ và phụ huynh học sinh.

Kết hợp với các giáo viên trong lớp

Để giáo dục kỹ năng sống cho trẻ một cách tốt nhất, các giáo viên trong lớp cần có sự phối kết hợp chặt chẽ để cùng nhau giáo dục trẻ. Kỹ năng sống của giáo viên cũng là một trong những điều rất quan trọng trong việc giáo dục kỹ năng sống cho trẻ, là tấm gương cho trẻ noi theo

4. Kết quả:

Một số giải pháp giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 4-5 tuổi”.

1. Kết quả đạt được

1.1. Đối với GV: Bản thân được trau dồi những kỹ năng sống.

Có thêm nhiều kiến thức, kinh nghiệm trong công tác giáo dục hình thành kỹ năng sống cho trẻ. Được phụ huynh tin yêu, quý mến, yên tâm gửi gắm con em cho mình.

1.2. Đối với trẻ:

Trẻ ngoan hơn, lễ phép hơn, mạnh dạn, tự tin hơn, có những thói quen hành vi văn minh, bạo dạn trước nơi đông người, vũng vàng, chủ động, có bản lĩnh trong mọi tình huống phù hợp với lứa tuổi như: biết chào hỏi khi có khách đến lớp, biết trao nhận bằng hai tay, biết quan tâm giúp đỡ, chia sẻ với bạn bè, cô giáo, bước đầu trẻ nhận thức được việc làm nào nên, hay không nên, không nói tục, không đánh bạn, không tranh giành đồ chơi với bạn, biết kính trọng cô giáo và người lớn.... Và thể hiện qua bảng khảo sát các tiêu chí kỹ năng sống cho trẻ cuối năm.

Nội dung	Số lớp	Tốt		Khá		TB		Yếu	
		SL	%	SL	%	SL	%	SL	%
Trẻ mạnh dạn trong giao tiếp, tự tin thể hiện mình	37	26	70,3	11	29,7	0		0	
Trẻ biết nhường nhịn, chia sẻ, hợp tác giúp đỡ bạn		23	62,1	12	32,4	2	5,4	0	
Trẻ biết cất dọn, sắp xếp đồ dùng đồ chơi đúng nơi quy định		25	67,6	11	29,7	1	2,7	0	
Trẻ biết giữ gìn vệ sinh cá nhân, vệ sinh môi trường		24	64,8	10	27,02	3	8,1	0	

C. KẾT LUẬN, KHUYẾN NGHỊ:

1. Kết luận

Kỹ năng sống là một yếu tố quan trọng điều khiển ý thức và hành vi của con người. Giáo dục kỹ năng sống cho trẻ mầm non sẽ mang lại cho các cháu rất nhiều lợi ích về mặt sức khỏe, giáo dục và cả văn hóa xã hội, giúp các con sớm có một cơ thể cường tráng, lành mạnh về trí tuệ cũng như thể lực, sớm có ý thức và khả năng thích nghi với cuộc sống, làm chủ bản thân, sống tích cực và hướng đến những điều lành mạnh cho chính mình cũng như cho cộng đồng.

Giáo dục những năm tháng đầu đời có ý nghĩa cho cả cuộc đời. Giáo dục mầm non là những viên gạch đầu tiên có ý nghĩa hết sức quan trọng cho những năm tiếp theo và cả cuộc đời của trẻ.

Một số giải pháp giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 4-5 tuổi”.

Dưới đây là một số bài học kinh nghiệm:

Qua quá trình thực hiện đề tài bản thân tôi đã rút ra được những kinh nghiệm như sau:

+ Bản thân cô giáo phải là một người gương mẫu trước nâng cao năng lực sư phạm chuẩn nghề nghiệp giáo viên mầm non tôi luôn tìm tòi sáng tạo, nhận thức sâu sắc những nội dung giáo dục và lựa chọn nội dung phù hợp đưa vào dạy trẻ lớp mình.

+ Xác định, xây dựng nội dung, kỹ năng sống cơ bản cần dạy trẻ lứa tuổi mẫu giáo 4-5 tuổi.

+ Lồng các kỹ năng sống vào các hoạt động hàng ngày để giáo dục trẻ

+ Tạo môi trường giáo dục các kỹ năng sống cho trẻ.

+ Tổ chức nhiều hoạt động tạo mọi cơ hội để trẻ được hình thành các kỹ năng sống.

+ Phối hợp với giáo viên và phụ huynh giáo dục kỹ năng sống cho trẻ

2. Khuyến nghị:

Qua tìm tòi nghiên cứu và thực hiện đề tài tôi nhận thấy nội dung giáo dục kỹ năng sống cho trẻ ở bậc học mầm non là rất phù hợp và cần thiết. Vì vậy đề nghị các cấp lãnh đạo tiếp tục triển khai thực hiện rộng rãi nội dung giáo dục kỹ năng sống cho trẻ ở các trường mầm non.

Mở lớp tập huấn chuyên môn về nội dung giáo dục kỹ năng sống cho giáo viên đến từng cơ sở.

Trên đây là một số kinh nghiệm nhỏ đã giúp tôi đạt được kết quả cao trong việc giáo dục “Một số biện pháp chia sẻ kỹ năng sống cho trẻ 4-5 tuổi”. Tôi biết rằng những kinh nghiệm này của cá nhân tôi chưa phải hoàn thiện và khoa học nên tôi rất mong được sự đóng góp ý kiến của Ban Giám Hiệu nhà trường, Công đoàn, tổ chuyên môn và các bạn đồng nghiệp để giúp tôi giáo dục trẻ được tốt hơn.

Tôi xin chân thành cảm ơn.

Hà Nội, ngày 27 tháng 02 năm 2023

Tôi xin cam đoan đây là sáng kiến kinh nghiệm của mình, không sao chép nội dung của người khác.

IV. TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Tài liệu bồi dưỡng thường xuyên cho giáo viên mầm non (VỤ GIÁO DỤC MẦM NON).
2. Hướng dẫn đổi mới hình thức tổ chức hoạt động giáo dục (trẻ 4 - 5 tuổi).
3. Hướng dẫn tổ chức thực hiện chương trình giáo dục mầm non (trẻ 4 - 5 tuổi)
4. Rèn luyện kỹ năng cho trẻ mầm non (nhà xuất bản đại học sư phạm)
5. Giáo dục giá trị sống và kỹ năng sống cho trẻ mầm non (Tài liệu cho giáo viên mầm non – nhà xuất bản đại học quốc gia Hà Nội)
6. Kỹ năng sống đầu đời của bé (Nhiều tác giả - Trẻ Văn dịch)
7. Các trang Website rèn kỹ năng sống cho trẻ

V.Ảnh minh chứng

Một số giải pháp giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 4-5 tuổi”.

Một số giải pháp giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 4-5 tuổi”.